

บรรณานุกรม

หนังสือ

ประคอง กรรณสูต. สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2517.

ประทีป สยามชัย. " บทเรียนสำเร็จรูป. " ใน เรื่องนารูในวงการศึกษ, หน้า 79-90. กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

" บทเรียนสำเร็จรูป. " ใน ชุมนุมทางวิชาการ. รายงานการประชุม ครั้งที่ 1, หน้า 224. กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พระนคร : สหกรณ์ชายสง, 2510.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. แบบเรียนวิชาฟิสิกส์ เล่ม 2. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : กุรุสภา, 2519.

สุภา จันทน์เอม. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2517.

วิทยานิพนธ์

ไชศรี วิรุทธิ์จรรยา. " การสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง การจัดจำพวกพืช สำหรับระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา. " วิทยานิพนธ์ปริญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.

- จิตติมา เหมกิตติวัฒน์. " การศึกษาเปรียบเทียบผลการสอนวิทยาศาสตร์ เรื่อง พืชและ
และการขยายพันธุ์พืช ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แบบเรียนโปรแกรมกับการสอน
ตามปกติ. " วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2516.
- อุจจิน ปานสำลี. " การศึกษาเปรียบเทียบผลการสอนวิชาแสง ระดับประกาศนียบัตรวิชา
การศึกษาระดับสูง โดยใช้แบบเรียนแบบโปรแกรมกับการสอนตามปกติ. " วิทยานิพนธ์
กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2519.
- นิรันทร แนนชิต. " การทดลองเปรียบเทียบผลการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์บางหัวข้อ ในระดับ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบเรียนแบบโปรแกรมกับการสอนตามปกติ. " วิทยานิพนธ์
กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2519.
- ปรีดา เพชรনীศรี. " การศึกษาเปรียบเทียบผลการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ในบางหัวข้อ โดยใช้แบบเรียนโปรแกรมกับการสอนตามปกติ. " วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2518.
- ผดุงยศ ดวงมาลา. " การสร้างบทเรียนแบบโปรแกรม เรื่องการจัดจำพวกสัตว์ สำหรับ
ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา. " วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชา
มัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.
- พวงเพ็ญ ทองลงยา. " การสร้างบทเรียนแบบโปรแกรม เรื่องการย่อยอาหาร (Digestion)
สำหรับระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา. " วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนก
วิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.
- วิวัฒน์ วัชรศิริ. " การศึกษาเปรียบเทียบผลการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องที่สนูปกรอย่าง
ง่าย. " วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2519.

อรุณดา บุญถนอม. " การศึกษาเปรียบเทียบผลการสอนวิทยาศาสตร์ เรื่อง ไฟฟ้าและ
 เซลล์เพลิงในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการใ้แบบเรียนโปรแกรมการสอนตามปกติ. "
 ปรินธิญานินพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2518.

ภาษาอังกฤษ

Books

Apter, Michael J. The New Tecnology of Education. London : Macmillion
 and Co. Ltd. 1968.

Davis, Ivor K; and Horthey, James, Contribution to an Educational
 Tecnology. London : Butterworths, 1972.

Fry, Edward B. Teaching Machine and Programmed Instruction. New York :
 McGraw-Hill Book Company, 1963.

Gronlund, Norman E. Constructing Achievement Tests. Engle Wood Cliff,
 New Jersey : Prentice - Hall, Inc., 1968.

Halliday David and Resnick Robert. Fundamentals of Physics. New York :
 John Wiley & Son, Inc. 1970.

Reuben Benumof. Concepts in Physics. New Jersey : Prentice Hall Inc.,
 1973.

Taylor, John A. Programmed Study aid for Introduction Physics.

Massachusetts : Addison - Wesley publishing., 1970.

Krishnamurthy, V. " Styles in Programming. " A Handbook of Programmed

Learning, pp. 39-56. India : Anand Press, 1973.

Schramm Wilbur. The Research on Programmed Instruction An Annotated

Bibliography. Washington D.C. : Dept. of Health Education and Welfare, 1964.

Journal

Moriber, George. " The Effects of Programmed Instruction in a College

Physical Science Course for Non-Science Student. " Journal of Research in Science Teaching. Vol. 6, No. 3, 1969.

William C. ORR,. " Retention as a Variable in Comparing Programmed and

Conventional Instructional Methods. " Journal of Education Research 62 (September 1968) : 11 - 13.

Other Materials

Dutton, Sherman S. " An Experimental Study in the Programming of Science

Instruction for the Fourth Grade. " Dissertation Abstracts.

24. 2382 - A, December, 1963.

Francis, George Harold. " An Experimental Study of the Effectiveness of Self-Instruction Versus the Lecture-Demmnstration Method of Teaching Selected Phase of Electricity. " Dissertation Abstract. 27 : 3338 - A, April, 1967.

Strickland, Randolph Winfred. " A Comparision of A Programmed Course and A Traditional Lecture Course in General Biology. " Dessertation Abstract. Vol. 32. No. 50, 1971.

Reed, Franklin Jerry. " The Relative Effectiveness of Programmed and Conventional Textbooks as Supplements to Classroom Lecture in the Teaching of Elementary Modern Mathematics. " Dissertation Abstract. Vol. 30(4), 1971.

Tamminen, Mildred. " The Effects of a Programmed Supplement of General Chemistry Problems on the Problem Soloing Skills of College Chemistry Students. " Dessertation Abstracts. Vol. 1 - 2 , No. 76 - 10, 1976.

White, Colven Charles. " The Use of Programmed Texts of Remedial
Mathematics Instruction in College. " Dissertation Abstracts.
30, 1970.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนก ก.

แบบสอบก่อนและหลังบทเรียน

ให้เลือกข้อความที่ถูกต้องที่สุดเพียง คำตอบเดียว

- กฎที่ใช้คำนวณเกี่ยวกับแรงดึงดูดระหว่างมวลของวัตถุคือกฎของ

ก. ฟาราเดย์	ข. กูลอมบ์
ค. นิวตัน	ง. โอห์ม
- ในอะตอมอนุภาคซึ่งสามารถถ่ายเทจากวัตถุหนึ่งไปยังอีกวัตถุหนึ่งได้, ได้แก่

ก. โปรตอน	ข. อิเล็กตรอน
ค. นิวตรอน	ง. โปสิตรอน
- วัตถุต่อไปนี้ ข้อใดทำให้มีไฟฟ้าสถิตได้ เมื่อถูกับผาแพร

ก. แท่งแก้ว	ข. ตะปทองแดง
ค. ขอนเงิน	ง. ingsสามขอ
- เมื่อนำวัตถุ A กับวัตถุ B เป็นฉนวนทั้งคู่ มาถูกันจะเกิดผลข้อใด

ก. วัตถุ A และวัตถุ B ต่างก็มีประจุไฟฟ้าบวก
ข. วัตถุ A และวัตถุ B ต่างก็มีประจุไฟฟ้าลบ
ค. วัตถุ A มีประจุไฟฟ้าบวก แล้ววัตถุ B มีประจุไฟฟ้าลบ
ง. ไม่มีคำตอบที่ถูกต้อง
- เมื่อนำวัตถุสองชนิด เช่น แก้ว และไหม ถูกันแล้วจำนวนประจุไฟฟ้าที่เกิดขึ้นทั้งหมดบนวัตถุ แต่ละชนิดจะเป็นอย่างไร

ก. น้อยกว่าประจุนวัตถุอีกอันหนึ่ง	ข. มากกว่าประจุนวัตถุอีกอันหนึ่ง
ค. เท่ากัน	ง. ไม่แน่นอนเสมอไป

หมวด ข.

วัตถุประสงค์ทั่วไป และวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของบทเรียนแบบโปรแกรม

เรื่อง " ไฟฟ้าสถิต "

สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

วัตถุประสงค์ทั่วไป

ให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับเรื่อง ไฟฟ้าสถิต ถึงหัวข้อต่อไปนี้

1. ความหมายของประจุไฟฟ้า การเกิดประจุไฟฟ้า และการทดสอบชนิดของประจุไฟฟ้า
2. แรงระหว่างประจุไฟฟ้า สนามไฟฟ้า และศักย์ไฟฟ้า
3. ความหมายและประโยชน์ของกั๊วเก็บประจุไฟฟ้า

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

หลังจากเรียนบทเรียนนี้แล้ว ผู้เรียนควรจะสามารถ

1. อธิบายความหมายเกี่ยวกับเรื่องประจุไฟฟ้า และทดสอบชนิดของประจุไฟฟ้าได้
2. อธิบายการทำให้เกิดประจุไฟฟ้า โดยวิธีขี้ดู่ และโดยการเหนี่ยวนำ
3. อธิบายเกี่ยวกับกฎของคูลอมบ์ และสรุปได้ว่า แรงทางไฟฟ้าเป็นสัดส่วนโดยตรง

กับปริมาณของประจุไฟฟ้า

4. กำหนดประจุไฟฟ้า 2-3 จุดประจุ และระยะทางระหว่างจุดประจุเหล่านี้ให้ผู้

เรียนสามารถคำนวณหาแรงที่เกิดจากประจุใดจุดประจุหนึ่งได้ อย่างถูกต้อง

5. กำหนดจุดประจุไฟฟ้าให้ ผู้เรียนสามารถเขียนรูป แสดงสนามไฟฟ้า และคำนวณ

หาขนาดของสนามไฟฟ้า เนื่องจากประจุไฟฟ้าที่กำหนดให้ได้อย่างถูกต้อง

6. ผู้เรียนสามารถให้คำจำกัดความของสนามไฟฟ้าได้โดยคำพูดของตนเอง

7. เมื่อนำประจุไฟฟ้า ไปวางในสนามไฟฟ้า ซึ่งมีความเข้มสม่ำเสมอ ผู้เรียน

สามารถคำนวณหาแรงที่กระทำต่อประจุนั้นได้อย่างถูกต้อง

8. กำหนดหาศักสนามไฟฟ้า ศักย์ไฟฟ้า ซึ่งเกิดจากจุดประจุและประจุไฟฟ้าวรรพทรงกลมได้

9. เปรียบเทียบศักย์ไฟฟ้าที่จุดต่าง ๆ ในสนามไฟฟ้าที่มีความเข้มสม่ำเสมอ และหา

ความต่างศักย์ระหว่างจุด 2 จุด ในสนามไฟฟ้าได้

10. สามารถคำนวณหาความจุของกั๊วเก็บประจุได้

ผนวก ค.

บทเรียนแบบโปรแกรม

คำแนะนำในการใช้บทเรียน

บทเรียนนี้สร้างขึ้นสำหรับให้ผู้เรียนใช้เรียนด้วยตนเอง ผู้เรียนจะได้รับประโยชน์มาก ถ้าผู้เรียนทำตามคำแนะนำต่อไปนี้อย่างเคร่งครัด

1. ก่อนลงมือตอบ ใช้กระดาษแข็งที่จัดไว้ให้ ปิดคำตอบเสียก่อน ทำทุกกรอบเรียงตามลำดับ อย่าข้ามกรอบเป็นอันขาด มิฉะนั้นจะทำให้ไม่เข้าใจบทเรียนนี้ได้
2. ตั้งใจอ่านข้อความของแต่ละกรอบ โดยไม่คอยรีบร้อน แล้วตอบคำถามโดยเคียดๆ หรือเลือกคำตอบในวงเล็บ ลงในช่องว่างของแต่ละกรอบ
3. ตรวจคำตอบ ซึ่งจะเฉลยไว้ทางซ้ายมือ ถ้าข้อความของแต่ละกรอบลงไป เช่นคำตอบของกรอบที่ 1 จะอยู่ทางซ้ายมือ ของกรอบที่ 2 เป็นต้น ถ้าตอบถูก ให้อ่านข้อความของกรอบต่อไป ถ้าตอบผิด ให้อ่านข้อความเดิมซ้ำอีก เพื่อดูว่าทำไมจึงตอบผิด แล้วจึงทำกรอบต่อไป
4. ผู้เรียนจะทำเสร็จเร็วหรือเร็ว แล้วแต่ความสามารถของผู้เรียนเอง ไม่จำเป็น จะท่องทำเสร็จพร้อมกัน
5. ผู้เรียนไม่ควรเปิดคำตอบก่อนเป็นอันขาด เพราะจะทำให้ผู้เรียนไม่ได้รับความรู้และความเข้าใจในบทเรียน
6. ขณะทำบทเรียน หากมีข้อสงสัยให้ถามครู เพื่อขอคำแนะนำได้

	<p>ก. 1</p> <p>เมื่ออุบรหัตต์หลายตัว หรือแท่งแก้วกับวัสดุแข็ง เช่นผม ปรากฏว่าบรหัตต์ สามารถดูดกระดาษชิ้นเล็ก ๆ เบา ๆ ได้ เพราะมีประจุไฟฟ้าเกิดขึ้น</p> <p>ดังนั้นเมื่อถูวัตถุทางชนิดกันจะมี เกิดขึ้น</p>
ประจุไฟฟ้า	<p>ก. 2</p> <p>นำวัตถุชนิดเดียวกันเช่นแท่งแก้วมาสองแท่ง ถูกับวัตถุอีกชนิดหนึ่ง เช่นแพร แล้วนำแท่งแก้วทั้งสองนั้นไปแขวนไว้ใกล้ ๆ กัน แท่งแก้วนั้นจะเบนออกจากกัน หรือผลัดกันเพราะเกิดประจุไฟฟ้าชนิดเดียวกัน</p> <p>แต่ถ้าวัตถุทางชนิดกัน เช่นแท่งแก้ว และอไบไนต์กับวัตถุอีกชนิดหนึ่ง เช่นขนสัตว์ชนิดเดียวกันจะเกิดประจุไฟฟ้าทางชนิดกันบนแท่งวัตถุทั้งสองและเมื่อแขวนวัตถุทั้งสองไว้ใกล้กัน มันจะเบนเข้าหากันหรือดูดกัน</p> <p>ประจุไฟฟ้าชนิดเดียวกันเกิดขึ้นเมื่อถูวัตถุ (ต่างชนิด/ชนิดเดียวกัน) กับวัตถุอีกชนิดหนึ่ง</p> <p>ประจุไฟฟ้าชนิดเดียวกันจะ (ดูดกัน/ผลัดกัน)</p> <p>ส่วนประจุไฟฟ้าทางชนิดกันจะ (ดูดกัน/ผลัดกัน)</p>
ชนิดเดียวกัน ผลัดกัน ดูดกัน	<p>ก. 3</p> <p>จากผลการค้นคว้าของนักวิทยาศาสตร์หลายคน ทำให้เราทราบว่าอะตอมของธาตุทุกชนิดประกอบด้วยนิวเคลียสและอิเล็กตรอน และภายในนิวเคลียสมีโปรตอน ซึ่งเป็นอนุภาคมีประจุไฟฟ้าบวกและนิวตรอนซึ่งเป็นอนุภาคเป็นกลางทางไฟฟ้า ส่วนอิเล็กตรอนนั้นเป็นอนุภาคมีประจุไฟฟ้าลบเคลื่อนที่อยู่รอบ ๆ นิวเคลียส จำนวนอิเล็กตรอนเท่ากับจำนวนโปรตอนอะตอมจึงมีสถานะเป็นกลางในทางไฟฟ้า</p>

ก. 4

เนื่องจากอีเลคตรอนรอบ ๆ นิวเคลียสเคลื่อนที่อยู่เสมอ จึง
 กระทบร่างกาย เพียงแต่ว่าวัตถุสองชนิดมาถูกัน ก็จะมีการถ่ายเทอีเลคตรอน
 เกิดขึ้นได้

วัตถุใดเสียอีเลคตรอน วัตถุนั้นจะแสดงอำนาจไฟฟ้าบวก วัตถุใด
 รับอีเลคตรอนเพิ่มเข้ามา วัตถุนั้นจะแสดงอำนาจไฟฟ้าลบ

ดังนั้น เมื่อถูแท่งแก้วกับแพร แท่งแก้วแสดงอำนาจไฟฟ้าบวก
 เพราะมีการถ่ายเท จากแท่งแก้วไปสู่

ส่วนแพรจะแสดงอำนาจไฟฟ้า เพราะได้รับ
 อีเลคตรอนเพิ่มเข้ามา

ก. 5

เป็นที่ทราบกันแล้วว่าเมื่อถูแท่งแก้วกับแพร จะเกิดการถ่ายเท
 อีเลคตรอน จากแท่งแก้วไปสู่แพร ทำให้แท่งแก้วแสดงอำนาจไฟฟ้าบวก
 และแพรแสดงอำนาจไฟฟ้าลบ ปริมาณของประจุไฟฟ้าบนแท่งแก้วและแพร
 จะเท่ากัน

ดังนั้นการถ่ายเทประจุไฟฟ้าโดยการนำวัตถุสองสิ่งมาถูกันนั้นจะ
 ทำให้วัตถุทั้งสองมีประจุไฟฟ้า (เหมือน/ต่าง) กัน
 และมีปริมาณ เสมอ

อีเลคตรอน,
 แพร,
 ลบ

<p>ทาง เทากัน</p>	<p>ก. 6</p> <p>เมื่อนำวัตถุที่มีประจุไฟฟ้าเข้าใกล้ ลูกพิชซึ่งทำด้วยโพลีเมอร์หรือใส่โสรและแขวนด้วยสายเส้นเล็ก ๆ ปรากฏว่าลูกพิชถูกดูดเข้าหาวัตถุนั้น ทั้ง ๆ ที่ลูกพิชเป็นกลางทางไฟฟ้า แสดงว่าวัตถุที่มีประจุไฟฟ้า สามารถดูดวัตถุที่เป็นกลางได้</p> <p>ดังนั้นเราจึงใช้ลูกพิชนี้เป็นเครื่องมืออย่างง่าย ๆ ตรวจสอบประจุไฟฟ้าของวัตถุได้ โดยอาศัยหลักที่ว่า เมื่อนำวัตถุที่มีประจุไฟฟ้ามาใกล้ลูกพิชวัตถุ นั้น ลูกพิช ถ้าวัตถุนั้นไม่ดูดลูกพิช แสดงว่าวัตถุ</p>
<p>ถูก ไม่มีประจุไฟฟ้า</p>	<p>ก. 7</p> <p>ก่อนใช้ลูกพิชตรวจสอบประจุไฟฟ้าของวัตถุ ควรทำให้ลูกพิชเป็นกลางเสียก่อน โดยเอามือแตะลูกพิช ถ้าลูกพิชมีประจุไฟฟ้า ประจุไฟฟ้าจะกระจายออกจากลูกพิชสู่มือเราทำให้ลูกพิช ได้</p>
<p>เป็นกลาง</p>	<p>ก. 8</p> <p>นอกจากใช้ตรวจสอบว่า วัตถุมีประจุไฟฟ้าหรือเป็นกลางแล้ว เรายังสามารถใช้ลูกพิชตรวจสอบชนิดของประจุไฟฟ้าของวัตถุได้ โดยทำให้ลูกพิชมีประจุไฟฟ้าชนิดใดชนิดหนึ่งเสียก่อน แล้วนำวัตถุที่จะตรวจสอบเข้ามาใกล้ลูกพิชที่มีประจุ นั้น ถ้าวัตถุดูดลูกพิชเข้าหาแสดงว่าวัตถุมีประจุไฟฟ้า กับลูกพิช ถ้าลูกพิชถูกผลักออกจากวัตถุ นั้น แสดงว่าลูกพิช มีประจุไฟฟ้า กับวัตถุ</p>

ทางชนิดกัน
ชนิดเดียวกัน

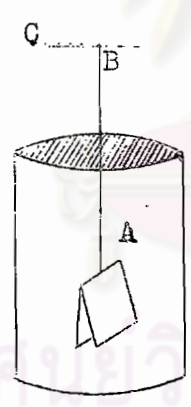
ก. 9

เท่าที่กล่าวมาแล้ว เราพอจะสรุปได้ว่า เมื่อนำวัตถุสองชนิดมาถูกันจะทำให้เกิด ได้ ประจุไฟฟ้ามี 2 ชนิดคือ และ ประจุไฟฟ้าชนิดเดียวกันจะ ส่วนประจุไฟฟ้าต่างชนิดกันจะ และประจุไฟฟ้าสามารถถูกวัตถุที่เป็นกลางได้

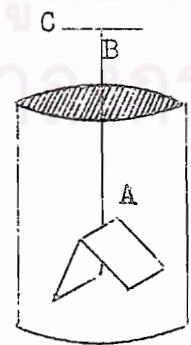
ประจุไฟฟ้า
ประจุไฟฟ้าลบ
ประจุไฟฟ้าบวก
ผลักกัน
ดูดกัน

ก. 10

นอกจากลูกพิชแล้ว ยังมีเครื่องมือตรวจประจุไฟฟ้าที่นิยมใช้อยู่อีกชนิดหนึ่ง เป็นเครื่องมืออย่างง่ายและใช้ได้ผลดีเรียกว่า อีเลคโตรสโคป แฉกโลหะ มีส่วนประกอบดังรูป

A เป็นแฉกโลหะบางสองแฉกติดอยู่ที่ปลายล่างของท่อนโลหะ B ปลายบนของ B ติดอยู่กับจานโลหะ C A และ B บางส่วน บรรจุไว้ในกระป๋องพลาสติกเพื่อกันลมพัด

ก. เมื่อ A เป็นกลาง แฉกโลหะทั้งคู่จะหุบเข้าหากัน ดังรูป (ก) แต่ถ้านำวัตถุที่มีประจุไฟฟ้าเข้าใกล้ C แล้ว แฉกโลหะทั้งสองของ A จะกางออกจากกัน ดังรูป (ข)

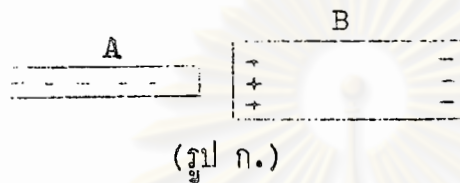
ขณะนั้นเมื่อนำวัตถุที่ต่อการตรวจมาใกล้จานโลหะของอีเลคโตรสโคป ที่เป็นกลางแล้ว แฉกโลหะกางออก แสดงว่าวัตถุนั้นมี

<p>ประจุไฟฟ้า</p>	<p>ก. 11</p> <p>เราสามารถจำแนกวัตถุตามคุณสมบัติทางไฟฟ้าออกเป็นสองประเภทคือ ตัวนำ (Conductor) และ ฉนวน (Insulator)</p> <p>ตัวนำหมายถึงวัตถุซึ่งสามารถถ่ายเทประจุไฟฟ้าได้ดี ใ้แก่โลหะต่าง ๆ ส่วนฉนวนหมายถึงวัตถุซึ่งถ่ายเทประจุไฟฟ้าได้ไม่ดี เช่น พลาสติก, แก้ว เป็นต้น</p> <p>โลหะเป็นตัวนำเพราะ _____</p> <p>ส่วนแท่งแก้วเป็นฉนวนเพราะ _____</p>
<p>ถ่ายเทประจุไฟฟ้าได้ดี</p> <p>ถ่ายเทประจุไฟฟ้าได้ไม่ดี</p>	<p>ก. 12</p> <p>เมื่อใช้มือถือแท่งเหล็กซึ่งเป็นตัวนำ แล้วถูกับผ้าขนสัตว์จะไม่มีประจุไฟฟ้าเหลืออยู่บนแท่งเหล็กเลย ทั้งนี้เพราะประจุไฟฟ้าที่เกิดขึ้น ถูกถ่ายเทจากแท่งเหล็กผ่านมือเรา แต่ถาแท่งเหล็กนั้นมีความเป็นฉนวน เมื่อถูกับผ้าขนสัตว์จะมีประจุไฟฟ้าอยู่บนแท่งเหล็กนั้น เพราะประจุไฟฟ้าเคลื่อนที่ผ่านฉนวนไคยาก</p> <p>ดังนั้นเราจึงใช้ _____ ป้องกันการถ่ายเทประจุไฟฟ้าจากวัตถุซึ่งเป็นตัวนำ</p>
<p>ฉนวน</p>	<p>ก. 13</p> <p>เมื่อใช้ผ้าขนสัตว์ถูกับปลายข้างหนึ่งของแท่งแก้วซึ่งเป็นฉนวน จะมีประจุไฟฟ้าเกิดขึ้นตรงปลายแท่งแก้วเท่านั้น และจะไม่กระจายไปสู่ส่วนอื่นของแท่งแก้วนั้นแต่ถาถูกแท่งเหล็กซึ่งเป็นตัวนำ แต้มก็ตามเป็นฉนวนกับผ้าขนสัตว์ประจุไฟฟ้าที่เกิดขึ้นจะกระจาย ไปอยู่ที่หัวทั้งตัวของแท่งเหล็กนั้น</p> <p>ดังนั้น เมื่อทำให้ฉนวนมีประจุไฟฟ้าประจุไฟฟ้าจะ _____</p> <p>ไปสู่หัวอื่น แต่ประจุไฟฟ้าบนตัวนำจะ _____ ไปที่หัวทั้งตัวของตัวนำนั้น</p>

ไม่กระจาย
กระจาย

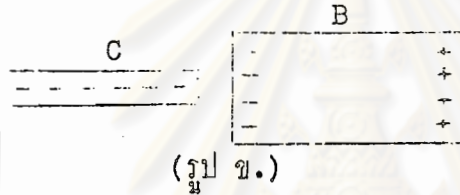
ก. 14

เมื่อนำวัตถุ A ซึ่งมีประจุไฟฟ้าลบ เข้าใกล้วัตถุ B ซึ่งเป็นกลางทางไฟฟ้า ประจุไฟฟ้าลบใน B จะถูกผลักให้ไปอยู่ทางด้านไกลจาก A ส่วนประจุไฟฟ้าบวกใน B จะอยู่ทางด้านใกล้ A ดังรูป ก.

(รูป ก.)

แต่ถ้าใช้วัตถุ C ซึ่งมีประจุไฟฟ้าบวก เข้าใกล้วัตถุ B ซึ่งเป็นกลางทางไฟฟ้า ประจุไฟฟ้าลบใน B จะถูกดูดเข้ามาอยู่ทางด้านใกล้กับ C ส่วนประจุไฟฟ้าบวกจะอยู่ทางด้านไกลจาก C ดังรูป ข.

(รูป ข.)

ก. 15

ดังนั้นเมื่อนำวัตถุซึ่งมีประจุไฟฟ้ามาต่อใกล้วัตถุซึ่งเป็นกลางแล้วปรากฏว่า ปลายของวัตถุซึ่งเป็นกลางที่อยู่ใกล้วัตถุที่นำมาลานั้นแสดงอำนาจไฟฟ้าบวก แสดงว่าวัตถุที่นำมาลานั้นมีประจุไฟฟ้าลบ แต่ปลายของวัตถุที่ไกลเป็นกลาง ซึ่งอยู่ใกล้วัตถุที่นำมาลานั้นแสดงอำนาจไฟฟ้าลบ แสดงว่าวัตถุที่นำมาลานั้นมีประจุไฟฟ้า

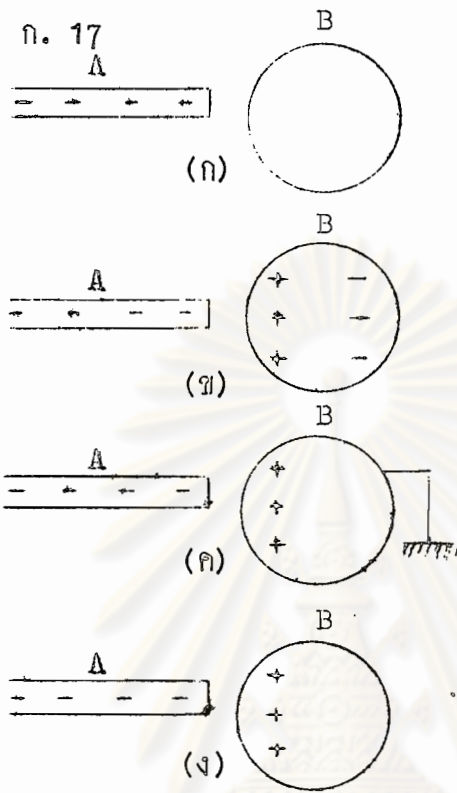
บวก

ก. 16

การที่วัตถุซึ่งเป็นกลางแสดงอำนาจไฟฟ้าได้เมื่อนำวัตถุซึ่งมีประจุไฟฟ้ามาลานั้น เรียกว่าการเกิดเหนี่ยวนำไฟฟ้า

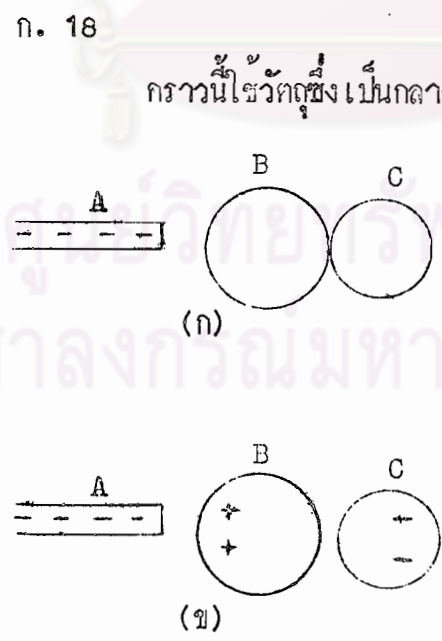
การเหนี่ยวนำไฟฟ้า เกิดขึ้นเฉพาะขณะที่วัตถุซึ่งมีประจุไฟฟ้าอยู่เท่านั้น

ล

นำวัตถุ A ซึ่งมีประจุไฟฟ้าลบ
เข้าไปใกล้วัตถุ B ซึ่งเป็นกลาง
(ถึงภาพ ก.) จะเกิดการเหนี่ยวนำ
ไฟฟ้าบนวัตถุ B (ถึงภาพ ข.)
แล้วเอามือแตะ (หรือ earth)
วัตถุ B (ถึงภาพ ค.) ประจุไฟฟ้า
ลบใน B วิ่งลงดิน, เอามือออกจะ
ได้ประจุไฟฟ้าเหนี่ยวนำ บน B
(ถึงภาพ ง.)
ถ้าเอาวัตถุ A ออกจากวัตถุ B
จะมีประจุไฟฟ้า

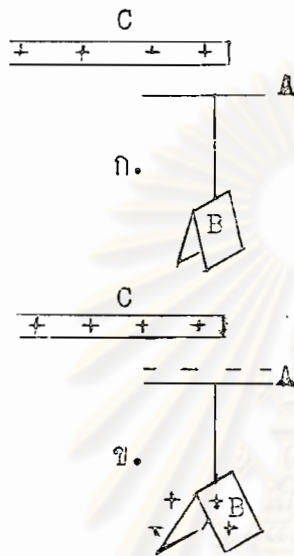
บ

นำวัตถุ A ซึ่งมีประจุไฟฟ้าลบมาต่อ
(ถึงภาพ ก.) จะเกิดการเหนี่ยวนำ
ขึ้นบนวัตถุ B และ C (ถึงภาพ ข.)
แล้วแยกวัตถุ B และ C ออกจากกัน
พร้อมกับนำวัตถุ A ออกจาก
ไปเสีย จะทำให้วัตถุ B มีประจุ
ไฟฟ้า วัตถุ C
มีประจุไฟฟ้า

ก. 19

โดยอาศัยหลักการเหนี่ยวนำไฟฟ้า ถ้าเอาวัตถุ C ซึ่งมีประจุไฟฟ้าบวก เข้าใกล้จาน A ของอิเล็กโตรสโคปแผ่นโลหะ B ซึ่งเป็นกลาง (ดังรูป ก.) ปรากฏว่าแผ่นโลหะทางออก เพราะมีประจุไฟฟ้าบวก (ดังรูป ข.)

แต่ถ้าเปลี่ยนเอาวัตถุซึ่งมีประจุไฟฟ้าลบ มาล่อใกล้จาน A บางแผ่นโลหะ B จะ เพราะเกิดการเหนี่ยวนำทำให้แผ่นโลหะ B มีประจุไฟฟ้า

บวก
ลบ

ก. 20

ต่อไปนี้เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง กับ (ก. 19) ถ้าเอามือแตะจาน A ของอิเล็กโตรสโคปสักครู่ แผ่นโลหะ B จะหุบลง เพราะประจุไฟฟ้าลบในकिनวังผ่านมือเราสู่อิเล็กโตรสโคปทำให้แผ่นโลหะ B เป็นกลาง ปล่อยให้มือออกแล้วเอาวัตถุ C ที่เอามาตลอดออก กราวนี้แผ่นโลหะ B จะกางออกอีกครั้ง เพราะประจุไฟฟ้าลบ จากจาน A ภายหลังไปให้

ทำนองเดียวกันหากต้องการให้แผ่นโลหะ B ของอิเล็กโตรสโคป กางออกเพราะมีประจุไฟฟ้าบวก ก็ปฏิบัติเช่นเดียวกันแต่ใช้วัตถุที่มีประจุไฟฟ้า

กางออก
ลบ

มาล่อ

ลบ

ก. 21

นอกจากการเหนี่ยวนำไฟฟ้าแล้วยังสามารถใช้วัตถุที่มีประจุไฟฟ้า มาแตะวัตถุที่เป็นกลาง แล้วจะมีการถ่ายเทประจุไฟฟ้า ไปสู่วัตถุที่เป็นกลางทำให้วัตถุที่เป็นกลางมีประจุไฟฟ้าได้ วิธีนี้เรียกว่าการทำให้อัตถุมีประจุไฟฟ้าโดยการแตะ

ดังนั้นการทำให้อัตถุมีประจุไฟฟ้าโดยการแตะ หมายถึงการ ประจุไฟฟ้า จากวัตถุที่มีประจุไฟฟ้าไปยังวัตถุที่เป็นกลาง โดยนำวัตถุทั้งสองมา

ถ่ายเท
และกัน

ก. 22

การถ่ายเทประจุไฟฟ้าโดยการแตะนั้นเป็นการแบ่งประจุไฟฟ้า จากวัตถุที่มีประจุไฟฟ้าให้กับวัตถุที่เป็นกลาง ฉะนั้นหลังจากแตะกันแล้ววัตถุทั้งสองนั้นจะมีประจุไฟฟ้าชนิดเดียวกัน และประจรรวมก่อนแตะจะเท่ากับ ประจรรวมหลังแตะเสมอ

ถ้านำวัตถุที่มีประจุไฟฟ้าสองอันมาแตะกันจะ ประจุไฟฟ้ากัน ทำให้วัตถุทั้งสองนั้นมีประจุไฟฟ้าชนิด และประจุไฟฟ้ารวมก่อนและหลังแตะ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ก. 23

การที่วัตถุซึ่งมีประจุไฟฟ้าและถ่ายเทประจุไฟฟ้าไปสู่วัตถุอื่นได้ นั้น เป็นเพราะศักย์ไฟฟ้า ไม่เท่ากัน

ศักย์ไฟฟ้า เป็นสมบัติทางไฟฟ้าของวัตถุที่มีประจุไฟฟ้า ศักย์ไฟฟ้า นี้ขึ้นอยู่กับปริมาณของประจุไฟฟ้า และขนาดของวัตถุนั้น ๆ

วัตถุสองอันมีขนาดเท่ากัน, และมีประจุไฟฟ้าเท่ากันจะมีศักย์ไฟฟ้า

เท่ากัน

วัตถุเล็กที่มีประจุไฟฟ้าเท่ากับวัตถุใหญ่จะมีศักย์ไฟฟ้า สูงกว่าวัตถุ ใหญ่

ดังนั้นวัตถุซึ่งมีขนาดเล็กและมีประจุไฟฟ้ามาก จะมีศักย์ไฟฟ้า กว้าววัตถุที่มีขนาดใหญ่กว่าและมีประจุไฟฟ้าน้อยกว่า

ถ่ายเท
เกี่ยวข้องกัน
เท่ากัน

ก. 24

จากความรู้เกี่ยวกับศักย์ไฟฟ้าที่กล่าวมาแล้ว จะทราบว่าวัตถุซึ่ง ไม่มีประจุไฟฟ้า จะมีศักย์ไฟฟ้าเป็นศูนย์ ส่วนวัตถุซึ่งมีขนาดใหญ่โตมากเช่น โลก มีประจุไฟฟ้าน้อยมากเมื่อเทียบกับขนาดของโลก, ฉะนั้นโลกจึงมีศักย์ ไฟฟ้าน้อยมากจนถึงที่ว่า ศักย์ไฟฟ้าของโลกเป็นศูนย์

สูง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ก. 25

คูลอมบ์ นักวิทยาศาสตร์ชาวฝรั่งเศส ทำการทดลองเกี่ยวกับแรง
ดูดหรือแรงผลักของประจุไฟฟ้าสองอันเมื่อนำมาวางใกล้กันในอากาศ แดวสรุป
เป็นกฎ มีใจความว่า

1. แรงระหว่างประจุไฟฟ้า q_1 และ q_2 จะเป็นสัดส่วน
โดยตรงกับผลคูณระหว่างประจุไฟฟ้าทั้งสองนั้น

ถ้า F แทนแรงระหว่างประจุไฟฟ้าคู่นั้น

$$\text{จะได้ } F \propto q_1 \times q_2$$

2. แรงระหว่างประจุไฟฟ้าทั้งสองนั้นแปรผกผันกับกำลังสองของ
ระยะทางระหว่างประจุไฟฟ้าคู่นั้น

ถ้า r แทนระยะทางระหว่างประจุไฟฟ้า q_1, q_2

$$\text{จะได้ } F \propto \frac{1}{r^2}$$

เมื่อเขียนรวมกันจะ

$$F \propto \frac{q_1 \times q_2}{r^2}$$

$$\text{หรือ } F = \frac{K \times q_1 \times q_2}{r^2} \quad *$$

ซึ่งเรียกกฏของคูลอมบ์

ก. 26

$$\text{จากสูตร } F = \frac{K \times q_1 \times q_2}{r^2}$$

K = ค่าคงที่ของตัวกลางซึ่งประจุทั้งสองวางอยู่ ถ้าตัวกลางนั้น
คืออากาศหรือสุญญากาศ $K = 9 \times 10^9$ มีหน่วยเป็น $\frac{\text{นิวตัน} \cdot (\text{เมตร})^2}{(\text{คูลอมบ์})^2}$
เมื่อหน่วยของ

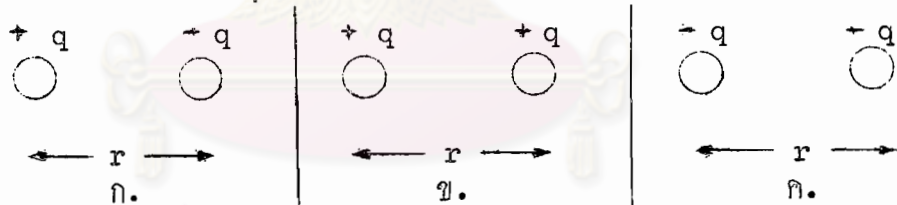
q_1, q_2 เป็น คูลอมบ์

F เป็น นิวตัน

r เป็น เมตร

ก. 27

เมื่อนักเรียนทราบกฎของคูลอมบ์แล้ว ต่อไปนี้จะใช้กฎของคูลอมบ์
หาแรงระหว่างประจุไฟฟ้า ตามแผนภาพข้างล่างนี้

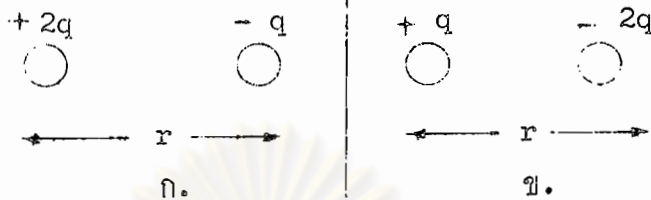
จากแผนภาพ, แผนภาพ ก., แรงคูล F = $\frac{K \times q \times q}{r^2}$

แผนภาพ ข., แรงผลัก F = $\frac{K \times q \times q}{r^2}$

ดังนั้น แผนภาพ ค., แรงผลัก F =

เครื่องหมาย +, - ของประจุไฟฟ้า q นั้น
แสดงถึงชนิดของประจุไฟฟ้านั้น ๆ, เมื่อจะคำนวณเกี่ยวกับแรงระหว่างประจุ
ไฟฟ้าไม่ต้องแทนเครื่องหมายของ q กว

ก. 28

$$\frac{K \times q \times q}{r^2}$$

จากแผนภาพแรง F ในแผนภาพ ก. = $\frac{K \times (2q) \times q}{r^2}$
 แรง ในแผนภาพ ข. =

แรงในแผนภาพ ก. และแรงในแผนภาพ ข. มีค่า
 และต่างก็เป็นแรง (ดูด/ผลัก) ทั้งคู่ เพราะเป็นแรง
 ระหว่างประจุ กัน

ก. 29

$$\frac{K \times q \times 2q}{r^2}$$

เท่ากัน

ถูก
 ทางชนิด

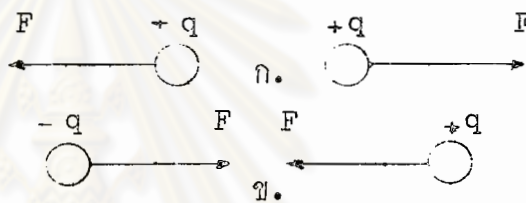
จากแผนภาพ ถ้าประจุไฟฟ้า อันละ $+ 3 \times 10^{-5}$ คูดอมบ์
 วางไว้ในอากาศห่างกัน 3 เมตร จะเกิดแรงผลักตามกฎของคูลอมบ์เท่ากับ
 นิวตัน

ก. 30

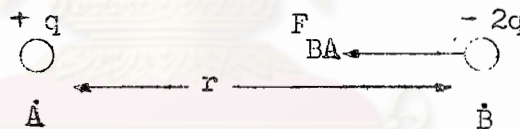
เนื่องจากแรงเป็นปริมาณเวกเตอร์ ซึ่งมีทั้งขนาด และทิศทาง ทิศทางของแรง ที่กระทำบนประจุใด ๆ จะอยู่ในแนวเส้นตรงที่ลากระหว่างประจุไฟฟ้าทั้งสองนั้นเสมอ

9×10^{-1} นิวตัน
หรือ 0.9 นิวตัน

นิยามกำหนดให้แรงผลักดันมีทิศทางพุ่งไปทางทิศตรงกันข้ามกับประจุไฟฟ้าอีกอันหนึ่ง ดังภาพ ก. ส่วนแรงดึงดูดมีทิศทางเข้าหาประจุไฟฟ้าอีกอันหนึ่งเสมอ ดังภาพ ข.

ก. 31

จากแผนภาพ แรงที่ประจุไฟฟ้า $+q$ ซึ่งวางไว้ที่จุด A ถูกประจุไฟฟ้า $-2q$ ซึ่งวางอยู่ที่จุด B เขียนแทนด้วย F_{BA} มีขนาด $= \frac{K \times q \times 2q}{r^2}$ นิวตัน มีทิศทางไปทางจุด A ตามแนวเส้นตรง AB ดังนั้นแรงดึงดูดที่กระทำต่อประจุ $+q$ ซึ่งวางไว้ที่จุด A คือ F_{AB} มีขนาดเท่ากับ นิวตัน และมีทิศทางไปทางจุด ตามแนวเส้นตรง AB (เขียนเวกเตอร์ประกอบด้วย)

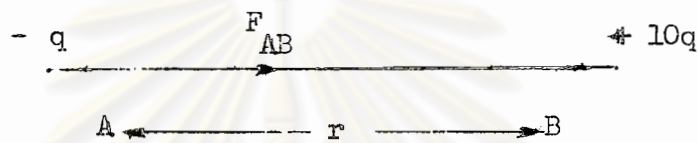
จะเห็นว่าแรง F_{AB} แรง F_{BA} แต่มีทิศทาง เป็นไปตามกฎข้อสามของนิวตันที่ว่า แรงกิริยา แรงปฏิกิริยา ซึ่งเรียกแรงคู่นี้ว่า แรงถ่วงรวม

ก. 32

ในกรณีที่ตัวจุดที่มีประจุไฟฟ้ามีขนาดเล็กมาก เราเรียกว่าจุดประจุ
(point charge) คังภาพ

$$F_{AB} = \frac{K \times q \times 2q}{r^2}$$

B
เท่ากับ
ตรงกันข้าม
เท่ากับ

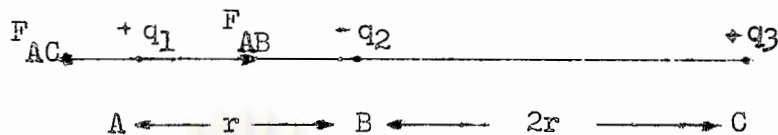

โดยที่ F_{AB} คือแรงที่จุดประจุ B ส่งไปกระทำที่จุดประจุ A
 $F_{AB} = \frac{K \times q \times 10q}{r^2}$ และมีทิศทางไปทางจุด B

คังนั้นแรงที่จุด B เนื่องจากประจุไฟฟ้าที่จุด A =
 มีทิศทางไปทางจุด (เขียนเวกเตอร์ประกอบด้วย)

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ก. 33

จากแผนภาพ จุดประจุ A , B และ C มีประจุไฟฟ้า $+q_1$, $-q_2$ และ $+q_3$ ตามลำดับ วางอยู่ในแนวเส้นตรงเดียวกัน ระยะ $AB = r$, ระยะ $BC = 2r$ และระยะ $AC = 3r$

$$F_{BA} = \frac{K \times q_1 \times 10q_1}{r^2}$$

A.

$$F_{AB} = \frac{K \times q_1 \times q_2}{r^2} \quad \text{มีทิศทางไปทางจุด B}$$

$$F_{AC} = \frac{K \times q_1 \times q_3}{(3r)^2} \quad \text{มีทิศทางไปทางจุด A}$$

$$\text{ดังนั้นแรงรวมที่จุด A} = \vec{F}_{AB} + \vec{F}_{AC}$$

ทำนองเดียวกัน

$$F_{BA} = \dots \quad \text{มีทิศทางไปทางจุด}$$

$$F_{BC} = \dots \quad \text{มีทิศทางไปทางจุด}$$

$$\text{แรงรวมที่จุด B} = \dots$$

$$\frac{K \times q_1 \times q_2}{r^2}, A$$

$$\frac{K \times q \times q_2}{(2r)^2}, C$$

$$\vec{F}_{BA} + \vec{F}_{BC}$$

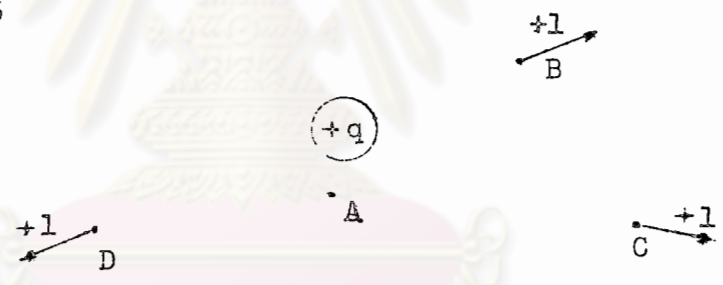
ก. 34

จากความรู้เรื่องแรงตามกฎของคูลอมบ์ทราบว่า แรงระหว่างประจุไฟฟ้าเป็นแรงที่กระทำต่อประจุไฟฟ้า ซึ่งมีทั้งแรงดึงดูดและแรงผลักขึ้นอยู่กับชนิดของประจุไฟฟ้าที่อยู่ใกล้กัน

ส่วนแรงดึงดูดของนิวตัน ซึ่งกล่าวถึงแรงระหว่างมวลนั้น เป็นแรงที่กระทำต่อมวลและเป็นแรงดึงดูดเพียงอย่างเดียวเท่านั้น

ดังนั้น มวล ของวัตถุซึ่งมีประจุไฟฟ้าจะ (มี/ไม่มี) ผลต่อแรงระหว่างประจุไฟฟ้า

ก. 35

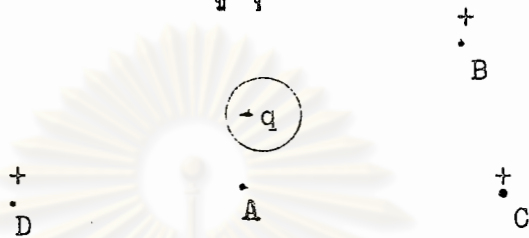
ไม่มีผล

จากแผนภาพ จุดประจุ B, C และ D มีประจุไฟฟ้าจุดละ +1 หน่วย และตั้งอยู่ใกล้จุด A ซึ่งมีประจุไฟฟ้า +q โดยอาศัยกฎของคูลอมบ์ ทราบว่า ประจุไฟฟ้าที่จุด A ส่งแรงไปผลักประจุไฟฟ้า ซึ่งวางอยู่ที่จุด B, C และ D มีทิศทางพุ่งออกไปจากจุดนั้น แสดงว่าประจุไฟฟ้า + q ซึ่งวางอยู่ที่จุด A ส่งอำนาจไฟฟ้าออกไปรอบ ๆ

เราอาจกล่าวได้ว่า จุด B, C และ D เป็นจุดที่อยู่ในบริเวณที่มีอำนาจไฟฟ้าของประจุไฟฟ้าที่จุด A

ก. 36

นำจุดประจุ B, C และ D ซึ่งมีประจุ +1 เท่ากันไปวางไว้รอบ ๆ ประจุไฟฟ้า -q ซึ่งอยู่ที่จุด A ดังแผนภาพ

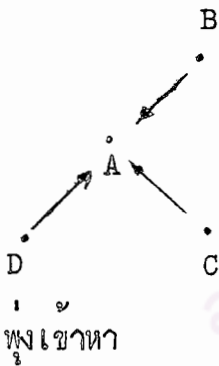

จงเขียนลูกศรแสดงทิศทางของแรงที่ประจุ -q นี้ กระทำต่อจุดประจุ B, C และ D ตามลำดับ

จะเห็นว่าทิศทางของแรงที่จุด B, C และ D มีทิศ

จุด A

ก. 37

สรุปได้ว่า ถ้านำประจุไฟฟ้าไปวางไว้ในบริเวณที่มีอำนาจไฟฟ้ากระจายอยู่จะมี กระทำต่อประจุ +1 หน่วยที่ถู้นำไปวางนั้น และเป็นไปตามกฎของคูลอมบ์

ในวิชาไฟฟ้า เรียกบริเวณที่มีอำนาจไฟฟ้ากระจายอยู่ว่า สนามไฟฟ้า

ดังนั้น จาก ก. 35 และ ก. 36 อาจกล่าวได้ว่าจุด B, C และ D เป็นจุดอยู่ใน ของประจุคนเหตุที่จุด A

ก. 38

จาก ก. 35 , 36 พบว่า สามารถหาขนาดของแรงที่กระทำต่อประจุทดสอบ + 1 หน่วย (test charge) ซึ่งวางอยู่ที่จุดต่าง ๆ ในสนามไฟฟ้า ได้โดยใช้กฎของคูลอมบ์

เราเรียกแรงที่กระทำต่อประจุทดสอบ + 1 หน่วย ว่าความเข้มของสนามไฟฟ้าหรือเรียกสั้น ๆ ว่า สนามไฟฟ้า ณ จุดนั้น ๆ

ฉะนั้นถ้าอยากทราบว่าจุดใด มีสนามไฟฟ้าหรือไม่ ก็นำประจุไปวางไว้ที่จุดนั้น ถ้ามีแรงกระทำต่อประจุ แสดงว่าจุดนั้นมีสนามไฟฟ้า

เนื่องจากแรงเป็นปริมาณเวกเตอร์ ฉะนั้นสนามไฟฟ้าจึงเป็นปริมาณ

แรง ,
สนามไฟฟ้า

ก. 39

ในการคำนวณนิยมใช้ E แทนความเข้มของสนามไฟฟ้าที่จุดใดๆ ซึ่งอยู่ห่างจากประจุต้นเหตุ q เป็นระยะ r

โดยการแทนค่าในสูตรของคูลอมบ์ จะได้

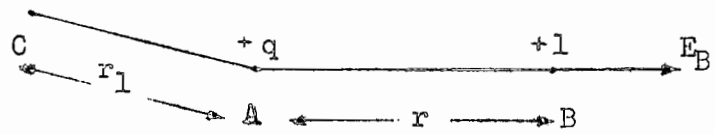
$$E = \frac{K \times q \times 1}{r^2}$$

$$\text{หรือ } E = \frac{Kq}{(r)^2} \quad \text{---} * \text{ นิวตัน/คูลอมบ์}$$

ซึ่งมีทิศทาง ไปตามทิศทางของแรงที่กระทำต่อประจุทดสอบนี้

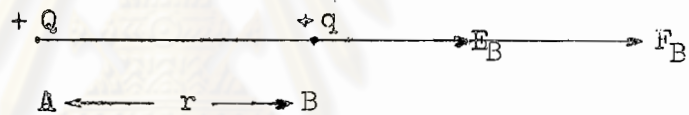
ประจุทดสอบ
ประจุทดสอบ
เวกเตอร์

ก. 40

จากแผนภาพ ความเข้มของสนามไฟฟ้าที่ B = $E_B = \frac{9 \times 10^9 \times Q}{r^2}$
 นิวตัน/คูลอมบ์ มีทิศทางตามรูป
 ดังนั้น สนามไฟฟ้าที่ C = $E_C = \dots$ (แสดงทิศทางด้วย)
 แดงาเปลี่ยนประจุไฟฟ้าที่จุด A เป็น $-Q$ สิ่งี่เปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับสนามไฟฟ้าที่จุด B และ C คือ

ก. 41

จากรูป แรงที่จุด B = $F_B = \frac{K \times Q \times q}{r^2}$ นิวตัน
 ความเข้มของสนามไฟฟ้าที่ B = $E_B = \frac{K \times Q \times 1}{r^2}$ นิวตัน/คูลอมบ์
 ดังนั้นความสัมพันธ์ของสนามไฟฟ้ากับแรงคานกฎของคูลอมบ์ อาจ

$$\frac{9 \times 10^9 \times Q}{r_1^2}$$

เขียนเป็นสูตรได้ว่า

$$E_B = \frac{F_B}{q} \quad \text{นิวตัน/คูลอมบ์}$$

ทิศทาง

หรือ $F_B = \dots$ นิวตัน

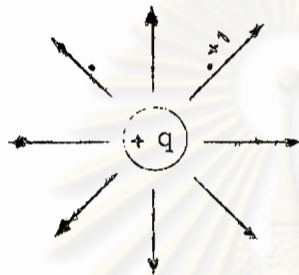
ในกรณีที่ทิศทางของ E_B คือทิศทางของ F_B เพราะประจุไฟฟ้าที่จุด B เป็นประจุไฟฟ้าบวก
 แดงาประจุไฟฟ้าที่จุด B เป็นประจุไฟฟ้าลบ ทิศทางของ E_B และ F_B จะ

ก. 42

เอาประจุทดสอบ + 1 ไปวางไว้ใกล้ ๆ ประจุไฟฟ้า + q โดยรอบ จะพบว่าประจุทดสอบนั้นถูกผลักออกไป ซึ่งแสดงทิศทางของสนามไฟฟ้าที่จุดนั้น ๆ ถ้าเราลากเส้นต่อ ๆ กันจะเกิดเป็นเส้น ซึ่งเรียกว่า เส้นแรง (line of force) ดังรูป

$$F_B = E_B \cdot q$$

ตรงกันข้าม

ดังนั้นเส้นแรง ซึ่งเกิดจากประจุ +q จะมีทิศทางจากประจุ +q นั้น

ก. 43

ทำนองเดียวกัน เส้นแรงที่เกิดจากประจุไฟฟ้า -q จะมีทิศทาง

พุ่งออก

เขียนรูปแสดงควย

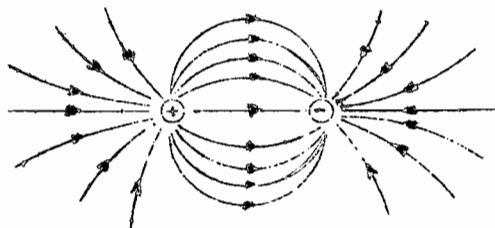
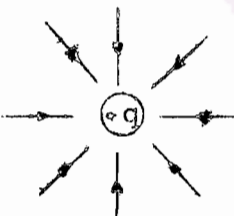

ก. 44

คราวนี้ถ้านำประจุไฟฟ้า + และ - มาวางไว้ใกล้ ๆ กันแล้วเอาประจุทดสอบ + 1 ไปวางไว้ที่จุดต่าง ๆ รอบประจุไฟฟ้าคู่นี้แล้วเขียนเส้นแรง จะได้เส้นแรงจะพุ่งออกจากประจุ + ไปยังประจุ - ดังแสดง

พุ่งเข้า

ในรูป

ก. 45

อาณาเขตที่มีเส้นแรง แสดงว่าเป็นบริเวณที่มีอำนาจไฟฟ้า ที่ใด
มีเส้นแรงหนาแน่น แสดงว่ามีอำนาจไฟฟ้ามาก

ดังนั้นบริเวณใดมีเส้นแรงหนาแน่น ก็มีความเข้มของสนามไฟฟ้า
บริเวณที่มีเส้นแรงน้อยกว่า

ก. 46

มากกว่า

จากรูป แสดงเส้นแรงไฟฟ้าระหว่างแผ่นตัวนำสองแผ่นจึงมีประจุ
ไฟฟ้าตรงขนานกันวางขนานกัน

แสดงว่า ความเข้มของสนามไฟฟ้าที่จุดต่าง ๆ ระหว่างแผ่นตัวนำ
คู่ เพราะเส้นแรงไฟฟ้าขนานกัน หรือเส้นแรง
มีความหนาแน่นเท่ากันหมดทุกจุด

เราเรียกสนามไฟฟ้าที่มีความเข้ม เท่ากันหมดนี้ว่าสนามสม่ำเสมอ
(uniform field)

เท่ากัน

ก. 47

สรุป เสนอแรงไฟฟ้า แสดงทิศทางของ
เส้นแรงไฟฟ้าใกล้ผิวของวัตถุที่นำที่มีประจุไฟฟ้าจะมีทิศตั้งฉาก
กับผิวของวัตถุที่นำเสมอ

ดังนั้น สนามไฟฟ้า ที่จุดใกล้ผิวของวัตถุ จะมีทิศ
กับผิวที่นำเสมอ

สนามไฟฟ้า
ตั้งฉาก

ก. 48

จากความรู้เกี่ยวกับพลังงาน คงจำได้ว่า ถ้าวัตถุมวล m
ตกลงมาจากความสูง h งานที่เกิดจากแรงดึงดูดของโลกที่กระทำต่อวัตถุ
มวล m มีค่าเท่ากับ mgh งานจำนวนนี้เท่ากับ งานที่เรายกวัตถุมวล m
จากพื้นขึ้นไปสู่ความสูง h นั้น และกำหนดว่าเมื่อวัตถุอยู่ที่ความสูง h
จะมีพลังงานศักย์เท่ากับ mgh

สรุปได้ว่า พลังงานศักย์ของวัตถุที่อยู่สูง h หากทำได้
จากงานที่ทำให้วัตถุนั้นกลับไปยังความสูง h นั้น

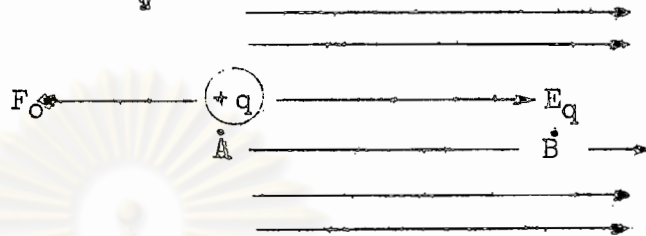
ดังนั้นวัตถุมวล m เมื่ออยู่ที่ความสูงแตกต่างกันจะมีพลังงานศักย์
ขณะที่อยู่ที่ความสูงมากกว่าจะมีพลังงานศักย์
ขณะที่อยู่ที่ความสูงน้อยกว่า

อาจกล่าวได้ว่าวัตถุมวล m ตกจากที่สูงมาสู่ที่ต่ำกว่านั้น จาก
ที่มีพลังงานศักย์สูงความมาสู่ที่พลังงานศักย์ต่ำกว่า

เมื่อวัตถุมวล m อยู่ที่ระดับพื้น (หรือระดับน้ำทะเล) จะมี
พลังงานศักย์เท่ากับ

ก. 49

ทำนองเดียวกัน ถ้ามีประจุไฟฟ้า $+q$ อยู่ในสนามไฟฟ้าสม่ำเสมอ E ที่จุด A ตามรูป

ไม่เท่ากัน
มากกว่า
ศูนย์

ประจุ $+q$ จะถูกแรงกระทำเท่ากับ Eq ให้เคลื่อนที่ออกจากจุด A ไปตามทิศของสนาม ถ้าต้องการให้ประจุ $+q$ สมดุลอยู่ที่จุด A จะต้องมีแรงภายนอก F_0 กระทำต่อประจุ $+q$ ให้มีค่าเท่ากับ

$$F_0 = -Eq$$

ดังนั้น ถ้านำประจุไฟฟ้า $+q$ ไปไว้ที่จุด B ในสนามไฟฟ้าเดิมบางจะมีแรงกระทำต่อประจุไฟฟ้า $+q$ เท่ากับ
มีทิศทาง ถ้าต้องการให้ประจุ $+q$ สมดุลที่จุด B ก็จะต้องออกแรงภายนอก มีค่าเท่ากับและทิศทางตรงกันข้ามกัน

ก. 50

Eq
ตรงกันข้าม
 Eq
ควมทิศทางของสนาม

จะเห็นว่าถ้าให้ประจุไฟฟ้า $+q$ ที่จุด A เคลื่อนที่โดยอิสระในสนามสม่ำเสมอ E จะมีโอกาสเคลื่อนที่ไปยังจุด B ในสนามเดียวกันได้ เมื่อเปรียบเทียบการเคลื่อนที่ของประจุไฟฟ้า $+q$ ในสนามสม่ำเสมอ E นี้กับการเคลื่อนที่ของวัตถุมวล m ในสนามความโน้มถ่วงของโลกแล้ว จะกล่าวได้ว่าประจุไฟฟ้า $+q$ จะเคลื่อนที่จากจุดที่มีพลังงานศักย์ไฟฟ้าสูงไปสู่จุดที่มีพลังงานศักย์ต่ำกว่า

นั่นคือพลังงานศักย์ไฟฟ้าที่จุด A พลังงานศักย์ไฟฟ้าที่จุด B

สูงกว่า

ก. 51

แทนที่จะเอาประจุ $+q$ วางในสนามไฟฟ้าสม่ำเสมอ E แต่ใช้ประจุไฟฟ้า $-q$ ไปวางแทนที่ แรง庫ที่กระทำต่อประจุ $-q$ เท่ากับ Eq ทิศทางตรงกันข้ามกับสนาม E

ฉะนั้นถ้าต้องการให้ประจุไฟฟ้า $-q$ เคลื่อนที่จากจุด A ไปยังจุด B จะต้องออกแรงภายนอกช่วย ก่อเสียพลังงานไปในการทำให้ประจุ $-q$ เคลื่อนที่จากจุด A ไปยังจุด B เท่ากับ W เท่าเดิม นั่นคือพลังงานศักย์ไฟฟ้าที่จุด A พลังงานศักย์ไฟฟ้าที่จุด B

ต่ำกว่า

ก. 52

ให้ W เป็นงานที่ทำให้ประจุไฟฟ้า $+q$ เคลื่อนที่จากจุด A ไปยังจุด B ในสนามไฟฟ้าสม่ำเสมอ E

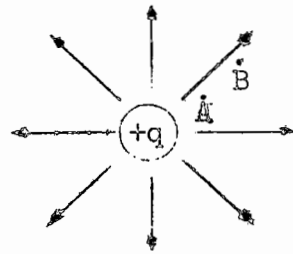
ในวิชาไฟฟ้ากำหนดว่า งานที่กระทำต่อหนึ่งหน่วยประจุในการเคลื่อนประจุนั้นจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งในสนามไฟฟ้า ก็คือความต่างศักย์ไฟฟ้าระหว่างจุดสองจุดนั้น

ดังนั้นความต่างศักย์ไฟฟ้าระหว่างจุด A กับจุด B มีค่าเท่ากับ $\frac{W}{q}$ มีหน่วยเป็น จูล/คูลอมบ์ หรือ โวลต์

ความต่างศักย์ระหว่างจุด A กับจุด B เขียนแทนด้วย $V_A - V_B$ หรือ V_{AB}

ฉะนั้นจะได้ $V_A - V_B = \dots \dots \dots$ โวลต์

ก. 53

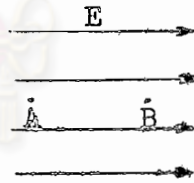
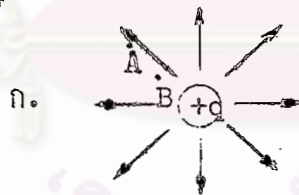

W/q

จากรูป สนามไฟฟ้าเนื่องจากประจุ $+q$ ที่จุด A มากกว่า
 ที่จุด B ถ้าเอาประจุไฟฟ้า $+1$ ไปวางไว้ที่จุด A และที่จุด B แล้ว
 แรงผลักที่กระทำต่อประจุไฟฟ้า $+1$ ที่จุด A จะ (น้อยกว่า/มากกว่า)
 ----- แรงผลักที่จุด B มีทิศทาง(ไปทางเดียว/ตรงกันข้าม)
 ----- กับทิศทางสนาม

ดังนั้นประจุไฟฟ้า $+1$ จะเคลื่อนที่จากจุด A ไปยังจุด B
 แสดงว่าพลังงานศักย์ไฟฟ้าที่จุด A (ต่ำกว่า/สูงกว่า) -----
 พลังงานศักย์ไฟฟ้าที่จุด B

ก. 54

มากกว่า
 ทางเดียวกัน
 สูงกว่า

จากภาพ ก. ศักย์ไฟฟ้าที่ A (ต่ำกว่า/สูงกว่า) -----
 ศักย์ไฟฟ้าที่ B เพราะประจุไฟฟ้า $+1$ จะเคลื่อนที่จากจุด B ไปยังจุด A
 ส่วนในภาพ ข. ประจุไฟฟ้า $+1$ เคลื่อนที่ตามทิศทางของสนาม
 ไฟฟ้าจากจุด A ไปยังจุด ----- นั่นคือศักย์ไฟฟ้าที่ A
 (สูงกว่า/ต่ำกว่า) ----- กว่าศักย์ไฟฟ้าที่ B

ก. 55

ใ้ก่ลวมาแ่วว ้งนท่หน่งหน่วยประจุทำใ้ประจุไฟฟ้า q เคลื่อนที่จากจุด A ไปยังจุด B ในสนามไฟฟ้า E ือความต้งศักย์ไฟฟ้าระหว่งจุด A กับจุด B

ถ้าให้ W = ้งนที่ทำใ้ประจุไฟฟ้า q เคลื่อนที่

ต่ำกว่า

V_A = ศักย์ไฟฟ้าที่จุด A

B

V_B = ศักย์ไฟฟ้าที่จุด B

สูงกว่า

จะได้ $V_A - V_B = \frac{W}{q}$

ในกรณีของสนามสม่ำเสมอ E นั้น $\frac{W}{q} = \frac{E \times q \times AB}{q}$

ฉะนั้นได้ $\frac{V_A - V_B}{AB} = E$

จึงเป็นความสัมพันธ์ระหว่งความต้งศักย์ไฟฟ้าระหว่งจุดสองจุดกับสนามไฟฟ้า

ก. 56

้งนในการเคลื่อนประจุ $+1$ จากจุด A ไปยังจุดอนันต์ ือความต้งศักย์ไฟฟ้าระหว่งจุด A กับจุดอนันต์แต่ศักย์ไฟฟ้าที่จุดอนันต์เป็นศูนย์ ึ่งนั้นความต้งศักย์ไฟฟ้าระหว่งจุด A กับจุดอนันต์ ึ่งเท่ากับศักย์ไฟฟ้าที่จุด A

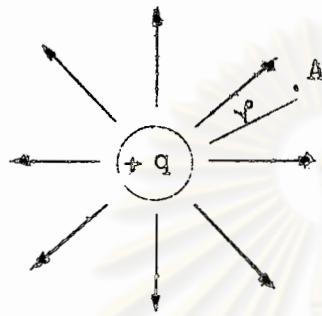
ึ่งนั้นศักย์ไฟฟ้าที่จุดใด ๆ หมายถึง้งนในการเคลื่อนประจุ

จากจุด ไปยังจุด

ก. 57

เราทราบแล้วว่าสนามไฟฟ้าเนื่องจากตัวนำทรงกลม เหมือนกับ
สนามไฟฟ้า เนื่องจากจุดประจุ

+1, อนุพันธ์, A

ดังนั้นงานในการเคลื่อนประจุ +1 จาก
จุด A ไปยังจุดอนันต์ คือศักย์ไฟฟ้าที่
จุด A
ถ้าจุด A อยู่ห่างจากจุดศูนย์กลางของทรง
กลมเป็นระยะ r

$$\text{จะได้ } V_A = \frac{kQ}{r} \quad \text{โวลต์}$$

ก. 58

ในเรื่องของศักย์ไฟฟ้าเราถือว่าศักย์ไฟฟ้าที่จุดบนผิวของตัวนำ
ทรงกลมรัศมี R มีประจุไฟฟ้า Q มีค่าเท่ากับ $\frac{kQ}{R}$

เนื่องจากประจุไฟฟ้าของตัวนำกระจายอยู่เฉพาะที่ผิวของตัวนำ
เท่านั้น ดังนั้นภายในตัวนำจึงไม่มีอำนาจไฟฟ้าเลย หมายความว่าสนาม
ไฟฟ้าภายในตัวนำเท่ากับศูนย์

โดยอาศัยสมการ
$$\frac{V_A - V_B}{d} = E$$

จะได้
$$\frac{V_A - V_B}{d} = 0$$

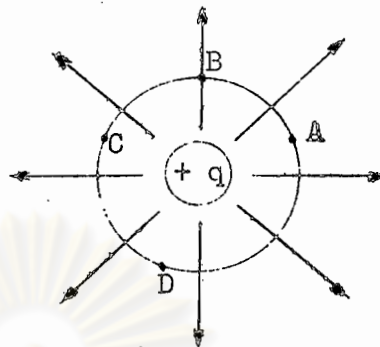
$$V_A = V_B$$

แสดงว่าศักย์ไฟฟ้าภายในตัวนำมีค่าเท่ากันหมด

ถ้าศักย์ไฟฟ้าที่ผิวของตัวนำมีค่าเท่ากับ $\frac{kQ}{R}$ ฉะนั้นทุก ๆ จุด
ภายในตัวนำก็จะมีศักย์ไฟฟ้าเท่ากับ

$\frac{kQ}{R}$

ก. 59

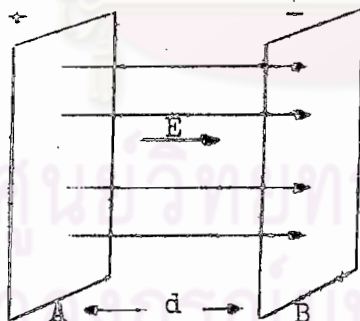

จากรูป ถ้าให้ศักย์ไฟฟ้าที่จุด A, B, C, D มีค่าเท่ากัน เมื่อลากเส้นผ่านจุดเหล่านี้จะได้แนวหรือเส้นที่ตั้งฉากกับเส้นแรงเสมอ เรียกว่า เส้นสมศักย์ (equipotential line)
 ดังนั้นเส้นสมศักย์ คือ _____

ก. 60

สนามไฟฟ้าระหว่างแผ่นตัวนำสองแผ่นขนานกันและมีประจุไฟฟ้าต่างชนิดกันนั้นเป็นสนามสม่ำเสมอ

เส้นที่ลากผ่านจุดต่าง ๆ ที่มีศักย์เท่ากัน

ดังนั้นความต่างศักย์ไฟฟ้าระหว่างแผ่นโลหะทั้งสอง (ตามรูป) เขียนได้เป็น

$$V_A - V_B = E \times d$$

ในทางกำหนดอีกจะเขียนแทน $V_A - V_B$ เป็น V_{AB}

ดังนั้นถ้ากำหนดให้ $V_{AB} = 500$ โวลต์, แผ่นโลหะทั้งสองวางห่างกัน .5 เมตร เราจะหาค่าสนามได้จากความสัมพันธ์ในสูตร
 จะได้ $E =$ _____ โวลต์/เมตร

ก. 61

ตามที่กล่าวมาแล้วว่า ประจุไฟฟ้าบนตัวนำรูปทรงกลมจะกระจายอยู่
อย่างสม่ำเสมอ บนผิวทรงกลม และทำให้ทรงกลมมีศักย์ไฟฟ้าเป็นไปตามสูตร

$$V = \frac{KQ}{R}$$

ได้มีการกำหนด อัตราส่วนระหว่างประจุไฟฟ้าบนทรงกลม ต่อค่า
ศักย์ไฟฟ้าของทรงกลมว่าเป็นความสามารถในการรับประจุไฟฟ้า หรือความ
สามารถในการเก็บประจุไฟฟ้าของทรงกลมนั้น ซึ่งเรียกว่าความจุ

1,000

(Capacitance หรือ Capacity) ใช้สัญลักษณ์ C

ดังนั้น เมื่อ

Q

คือประจุในตัว

V

คือศักย์ไฟฟ้าของตัวนั้น

R

เป็นรัศมีของทรงกลมตัวนำ

จะได้

$$C = \frac{Q}{V} \quad *$$

เราทราบว่า

$$V = \frac{KQ}{R}$$

ฉะนั้น

$$C = \frac{Q}{\frac{KQ}{R}} \times R = \frac{R}{K}$$

ได้

$$C = \frac{R}{K} \quad * \quad \text{มีหน่วยเป็นฟารัด}$$

จากค่าความจุ $C = \frac{R}{K}$ จะเห็นว่า ความจุของตัวนำ
ทรงกลมเป็นปฏิภาคตรงกับรัศมีของทรงกลม

ดังนั้น ทรงกลมใหญ่สามารถเก็บประจุได้ (มาก/น้อย)
กว่าทรงกลมที่มีขนาดเล็ก

ก. 62

แผ่นโลหะสองแผ่นวางขนานกันมีประจุไฟฟ้าต่างกันทำหน้าที่เป็นขั้วเก็บประจุได้ เช่นเดียวกับขั้วนำทรงกลม ซึ่งจะหาค่าความจุได้จากอัตราส่วนระหว่างประจุไฟฟ้าของแผ่นตัวนำแผ่นใดแผ่นหนึ่งต่อ ความต่างศักย์ระหว่างแผ่นตัวนำขั้วนี้

ถ้า Q คือประจุไฟฟ้าของแผ่นตัวนำแต่ละแผ่น

$V_A - V_B$ คือความต่างศักย์ระหว่างแผ่นตัวนำขั้วนี้

ให้ C คือความจุ

$$\text{จะได้ } C = \frac{Q}{V_A - V_B}$$

ในทางปฏิบัติพบว่าความจุของแผ่นขนานเป็นปฏิภาคโดยตรงกับพื้นที่ที่ขนานกันและเป็นปฏิภาคกับระยะระหว่างแผ่น

นั่นคือ แผ่นโลหะขนาดใหญ่วางไว้ใกล้กันจะมีความจุมากกว่าแผ่นโลหะขนาดเล็กวางไว้ใกล้กัน

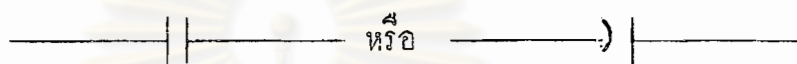
ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มาก

ก. 63

ในวงจรไฟฟ้า เรียกสิ่งต่าง ๆ ที่ทำให้มีความจุ ว่าตัวเก็บประจุ
(Capacitor) ซึ่งใช้สัญลักษณ์ของตัวเก็บประจุกังนี้

มากกว่า

ดังนั้น แผนโดหะขนานที่มีความจุ คือ
และทรงกลมที่มีประจุ กก็อ

ตัวเก็บประจุ

ตัวเก็บประจุ

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผนวก ง.

สูตรทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การหาค่าอำนาจจำแนก และการวัดความยากใช้สูตร

$$D = \frac{U - L}{n}$$

$$P = \frac{U + L}{2n} \times 100$$

D คือ อำนาจจำแนก

P คือ การวัดความยาก

U คือ จำนวนคนในกลุ่มสูงที่ทำข้อนี้ถูก

L คือ จำนวนคนในกลุ่มต่ำที่ทำข้อนี้ถูก

n คือ จำนวนคนในแต่ละกลุ่ม¹

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1

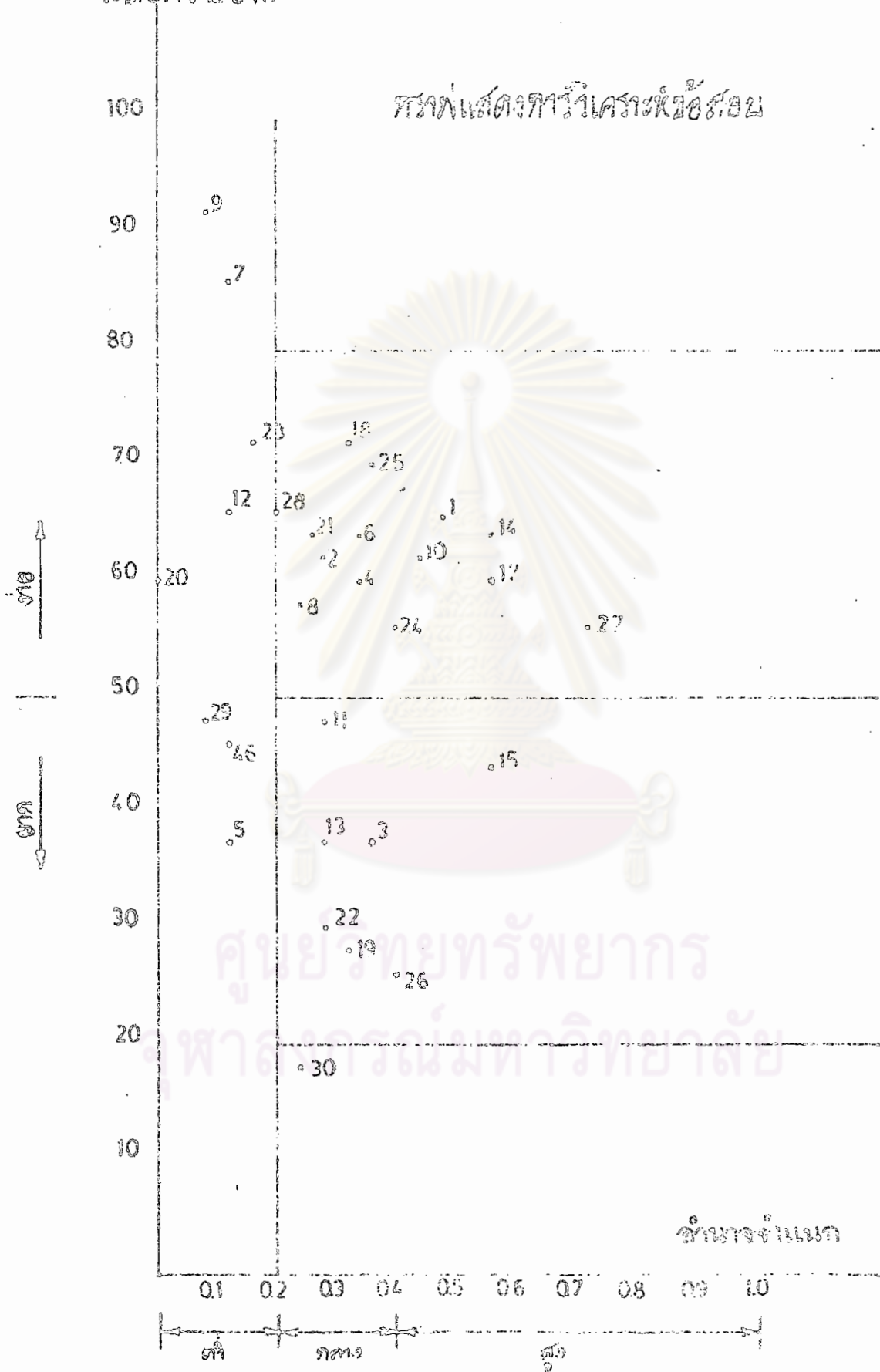
Norman E. Gronlund, Constructing Achievement tests. (Engle
Wood Cliff, New Jersey : Prentice - Hall, Inc., 1968), p. 87.

ตารางที่ 3 วิเคราะห์ระดับความยาก (P) และอำนาจจำแนก (D)

ข้อที่	U	L	$D = \frac{U-L}{n}$	$P = \frac{U+L}{2n} \times 100$	ข้อที่	U	L	$D = \frac{U-L}{n}$	$P = \frac{U+L}{2n} \times 100$
1	23	11	0.48	68	16	13	10	0.12	46
2	19	12	0.28	62	17	22	8	0.56	60
3	14	5	0.36	38	18	22	14	0.32	72
4	19	11	0.32	60	19	11	3	0.32	28
5	11	8	0.12	38	20	15	15	-	60
6	20	12	0.32	64	21	19	12	0.28	62
7	23	20	0.12	86	22	11	4	0.28	30
8	17	11	0.24	58	23	20	16	0.16	72
9	24	22	0.08	92	24	19	9	0.40	56
10	21	10	0.44	62	25	22	13	0.36	70
11	15	9	0.24	48	26	7	6	0.04	26
12	18	15	0.12	66	27	23	5	0.72	56
13	13	6	0.28	38	28	19	14	0.2	66
14	23	9	0.56	64	29	13	11	0.08	48
15	18	4	0.56	44	30	7	1	0.24	16

จากตารางแสดงให้เห็นว่าข้อสอบทั้งหมด 30 ข้อ มีอยู่ 20 ข้อ ที่มีความยาก
ระหว่างร้อยละ 20 - 80 และอำนาจจำแนก 0.2 ขึ้นไป

สรุปแสดงการวิเคราะห์ข้อสอบ

ตารางที่ 4 การหาค่าความเที่ยงของแบบสอบ

คะแนน (x)	ความถี่ (f)
9	3
10	4
11	5
12	13
13	11
14	9
15	10
16	8
17	15
18	9
19	10
20	3

สูตรของ Kuder - Richardson 21^1

¹ Georgia S. Adams, Measurement and Evaluation in Education, Psychology, and Guidance. (New York : Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1966), p. 87.

$$r^{KR}_{21} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{M(n-M)}{n(S.D)^2} \right]$$

M คือ ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการทดสอบ

n คือ จำนวนข้อสอบ (20 ข้อ)

S.D คือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนที่ได้จากการทดสอบ

จากข้อมูลในตาราง มี

$$\Sigma fx = 1462$$

$$\Sigma fx^2 = 23102$$

$$M = 14.62$$

$$S.D = 4.15$$

$$S.D^2 = 17.28$$

แทนค่าในสูตร

$$r^{KR}_{21} = \frac{20}{19} \left[1 - \frac{14.62(20 - 14.62)}{20 \cdot 17.28} \right]$$

$$= 0.82$$

ตารางที่ 5 การทดสอบหาความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังบทเรียน

นักเรียนคนที่	คะแนนทดสอบ ก่อนเรียนบทเรียน (1)	คะแนนทดสอบ หลังเรียนบทเรียน (2)
1	5	14
2	8	20
3	6	16
4	8	19
5	7	18
6	6	15
7	7	17
8	6	18
9	7	18
10	7	19
11	5	16
12	6	15
13	7	19
14	8	14
15	6	18
16	8	18
17	6	18
18	9	17
19	6	16
20	5	17
21	7	17
22	6	13
23	6	17
24	8	19
25	7	14

ตารางที่ 5 (ต่อ)

นักเรียนคนที่	คะแนนทดสอบ ก่อนเรียนบทเรียน (1)	คะแนนทดสอบ หลังเรียนบทเรียน (2)
26	7	18
27	6	17
28	6	13
29	7	16
30	8	18
31	8	15
32	5	14
33	5	15
34	6	15
35	6	16
36	6	16
37	6	15
38	6	15
39	8	16
40	6	14
41	6	15
42	10	18
43	5	15
44	7	16
45	5	15
46	7	14
47	9	17
48	8	16
49	6	16
50	6	14

ตารางที่ 5 (ต่อ)

นักเรียนคนที่	คะแนนทดสอบ ก่อนเรียนบทเรียน (1)	คะแนนทดสอบ หลังเรียนบทเรียน (2)
51	5	17
52	6	16
53	5	16
54	7	17
55	5	16
56	6	14
57	5	15
58	6	15
59	4	16
60	6	13
61	6	15
62	3	13
63	7	17
64	6	14
65	5	16
66	7	17
67	8	18
68	4	15
69	8	19
70	6	18
71	3	12
72	7	17
73	6	18
74	6	14
75	8	19

ตารางที่ 5 (ต่อ)

นักเรียนคนที่	คะแนนทดสอบ ก่อนเรียนบทเรียน (1)	คะแนนทดสอบ หลังเรียนบทเรียน (2)
76	8	16
77	6	15
78	5	12
79	8	17
80	6	15
81	4	14
82	4	13
83	4	13
84	3	11
85	5	14
86	7	17
87	9	17
88	6	13
89	4	15
90	7	16
91	8	16
92	6	15
93	5	14
94	6	15
95	7	18
96	6	16
97	6	15
98	5	13
99	6	17
100	8	16

วิธีทดสอบความมีนัยสำคัญ

สมมุติฐาน : ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนบทเรียน

สูตรที่ใช้

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\left[\frac{(n-1)S.D_1^2 + (n-1)S.D_2^2}{(n_1 + n_2 - 2)} \right] \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}}$$

\bar{X}_1 คือ ค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบก่อนเรียนบทเรียน

\bar{X}_2 คือ ค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบหลังเรียนบทเรียน

$S.D_1$ คือ ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของคะแนนก่อนเรียนบทเรียน

$S.D_2$ คือ ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของคะแนนหลังเรียนบทเรียน

n_1 คือ จำนวนผู้สอบก่อนเรียนบทเรียน

n_2 คือ จำนวนผู้สอบหลังเรียนบทเรียน

df คือ ค่าแห่งความอิสระ

จากข้อมูลที่แสดงในการางมี

$$S.D_1 = 1.36 \quad S.D_2 = 1.84$$

$$\bar{X}_1 = 6.26 \quad \bar{X}_2 = 15.81$$

$$n_1 = n_2 = 100$$

$$df = 198$$

$$t = 64.54$$

ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 df 198 t มีค่า 2.58 ค่าที่คำนวณได้ $64.54 > 2.58$

ดังนั้น ค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนบทเรียนแบบโปรแกรม

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ผนวก จ.

ตารางแสดงผลการทดลอง

ตารางที่ 6 ผลการทดลอง ชั้นหนึ่ง ก่อหนึ่ง (จากตัวอย่างประชากรที่มีผลการเรียนต่ำ)

กรอบที่	เวลาที่ใช้ (วินาที)	การตอบสนองของผู้เรียน	ความเห็นของผู้เรียน	ต้องปรับปรุง
1	58	อ่านแล้วตอบทันที	ง่าย	
2	120	อ่านทบทวนหลายครั้งไม่ตอบ	ไม่เข้าใจคำถาม เช่น เหมือนกัน/ต่างกัน	✓
3	68	ปกติ	เข้าใจ	
4	160	อ่านซ้ำ , ตอบได้		
5	160	อ่านซ้ำ , ทำทำไมแน่ใจ		
6	86	ไม่เข้าใจข้อความ ต้องอธิบาย	ไม่รู้จักลูกศร ต้องอธิบาย	✓
7	60	อ่านซ้ำ ๆ แล้วตอบ		
8	60	อ่านแล้วตอบทันที	ง่าย	
9	40	ตอบอย่างรวดเร็ว	ง่าย	
10	159	อ่านซ้ำ ๆ แล้วตอบได้		
11	60	ปกติ , ตอบได้	ตอบได้ทันที	
12	60	ตอบได้	ง่าย	
13	61	อ่านทบทวน, คิดนึกทวนย้อนตอบ		
14	144	อ่านซ้ำ , ทบทวน	เข้าใจ	
15	65	อ่านแล้วตอบได้เร็ว	ง่าย	

ตารางที่ 6 (ต่อ)

กรอบที่	เวลาที่ใช้ (วินาที)	การตอบสนองของผู้เรียน	ความเห็นของผู้เรียน	ต้องปรับปรุง
16	58	อ่านรวดเร็วดำเนินการ, แค่มืด	เข้าใจผิด	✓
17	58	ปกติ , ตอบทันที		
18	52	อ่านไปตอบไปเลย	ง่าย	
19	51	ปกติ , ตอบได้		
20	130	อ่านช้า ; ลังเล เขียนแล้วแก้	ตอบผิด	✓
21	65	อ่านปกติ	ทำได้	
22	53	อ่านช้า ๆ	ทำได้	
23	88	อ่านช้า	เข้าใจ	
24	51	อ่านปกติ	เข้าใจ, แต่ยังไม่มีความ	✓ ต้องตาม คำถามบาง
25	215	อ่านช้า ๆ, เข้าใจ	เข้าใจแต่จำไม่ได้ ยาวเกินไปต้องจำสูตร	✓ ต้องแบ่งกรอบ
26	55	อ่านแล้วคิด, ขอสูตรทำได้	จำสูตรไม่ได้	
27	110	อ่านแล้วคิด, ทำได้		
28	68	อ่าน, พิจารณาสรุป	ทำได้	
29	120	อ่านหยาบๆ, กิดเลข	กิดเลขผิด	
30	48	อ่านแล้วทำได้เลย		

ตารางที่ 6 (ต่อ)

กรอบที่	เวลาที่ใช้ (วินาที)	การตอบสนองของผู้เรียน	ความเห็นของผู้เรียน	ต้องปรับปรุง
31	85	คิด		
32	41	อ่านบททวน	ไม่เข้าใจต้องอธิบาย	✓
33	230	กลับไปอ่านกรอบ 32	ถามคำถามมากเกินไป	✓ ควรแบ่ง
34	60	อ่านแล้วตอบได้เลย		
35	140	เทคนิคทวน	ไม่แน่ใจเรื่องทิศทาง	
36	60	ทำแล้วแก		
37	35	ปกติ		
38	60	อ่านบททวนดูรูปประกอบทวน	เข้าใจ	
39	64	ตอบได้		
40	60	กลับไปดู ก. 38 , 39		
41	90	คิดก่อนตอบ		
42	60	อ่านหา ๆ	เข้าใจ	
43	96	อ่านแล้วตามรูป		รูปไม่ชัดต้องแก้ไข
44	90	ตอบได้		
45	40	อ่านแล้วตอบได้เลย		
46	30	เขียนรูปไต่ทันที		
47	35	เข้าใจ		
48	48	ทำได้		

ตารางที่ 6 (ต่อ)

กรอบที่	เวลาที่ใช้ (วินาที)	การตอบสนองของผู้เรียน	ความเห็นของผู้เรียน	ต้องปรับปรุง
49	58	ปกติ		
50	45	อ่านแล้วคิดก่อน		
51	90	อ่านทบทวน	ทำตามทวน	✓
52	58	ปกติ		
53	140	ยาวเกินไป	ควรแบ่งเป็นสองกรอบ	✓
54	65	ไม่เข้าใจ	ควรเปลี่ยนข้อความ	✓
55	45	ข้อความซ้ำ	ไม่จำเป็นเอาออกได้	✓
56	60	อ่าน , คิดแล้วตอบ	ควรแกข้อความบางตอน	✓
57	60	ตอบแล้วกลับมาดูอีก		
58	48	ปกติ	เข้าใจ	
59	43	อ่านทบทวน	ควรเรียงลำดับใหม่	✓
60	58	เข้าใจ	ควรตัดข้อความบางตอน ออก	✓
61	82	เข้าใจ	ก็แล้ว	
62	80	คิดเลขแล้วตอบ	วาทกรรมไม่ชัด	✓
63	80	เข้าใจ		
64	150	ปกติ		
65	170	อ่านซ้ำ ๆ , คิดตอบไปควย	เข้าใจ	
66	90	ปกติ		
67	165	ปกติ	เข้าใจ	
68	87		ไม่จำเป็นคัดออกได้	✓

ตารางที่ 7 ผลการทดลองชั้นกลุ่มเล็ก

คนที่	เพศ	คะแนนทดสอบ ก่อนบทเรียน		คะแนนทดสอบ หลังบทเรียน		ความก้าวหน้า		คะแนนบทเรียน ร้อยละ	เวลาที่ใช้ นาที
		(20)	%	(20)	%	คะแนน	%		
1	ช	4	20	12	60	8	40	92.7	110
2	ช	4	20	16	80	12	60	83.4	98
3	ช	8	40	19	95	11	55	81.6	98
4	ช	5	25	14	70	9	45	81.6	81
5	ช	4	20	12	60	8	40	94.5	83
6	ช	5	25	15	75	10	50	87.2	95
7	ญ	3	15	15	75	12	60	92.7	95
8	ญ	6	30	14	70	8	40	90.8	89
9	ญ	7	35	20	100	13	65	92.7	108
10	ญ	5	25	17	85	12	60	87.2	110
	รวม	51	255	154	770	103	515	884.4	967
	เฉลี่ย	5.1	25.5	15.4	77	10.3	51.5	88.4	96.7

ตารางที่ 8 (ต่อ)

กรอบปี \ คนที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
49.3								X																			
49.4																											
50								X										X									
51																											
52												X								X							
53.1																											
53.2																											
53.3																											
54.1														X						X							
54.2							X																				
54.3																						X					
56.1							X			X			X	X	X	X	X	X	X	X	X					X	X
56.2	X	X	X	X	X								X	X	X	X	X	X	X	X	X	X				X	X
56.3	X	X	X	X	X								X	X	X	X	X	X	X	X	X	X				X	X
58			X								X													X			
59																		X									
60										X																	X
61														X													
62																								X	X		
63.1																								X	X	X	
63.2																								X	X	X	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8 (ต่อ)

คนท. กรอบท.	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54
49.3											X			X													
49.4																					X					X	
50					X																						
51																			X								
52																										X	
53.1																							X	X			
53.2																							X	X	X		
53.3	X																						X	X	X		
54.1																							X	X	X		
54.2									X							X		X					X	X			
54.3																											
56.1		X	X		X											X				X							
56.2		X	X		X				X							X	X	X	X	X				X			
56.3						X			X							X	X	X	X	X	X						
58							X	X	X		X															X	
59					X			X	X														X				
60							X	X	X		X											X	X				
61							X	X	X													X	X				
62		X					X	X	X																		
63.1							X	X	X																		
63.2																				X							

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8 (ต่อ)

รอบปี \ คณะ	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81
49.3						X																					
49.4																											
50																											
51				X																X					X		
52								X																			
53.1																											
53.2																											
53.3					X																						
54.1		X																						X			
54.2					X	X											X	X	X								
54.3																	X	X	X								
56.1	X	X	X							X	X	X			X					X	X	X			X	X	X
56.2	X	X	X		X		X			X	X	X	X	X	X							X		X	X	X	X
56.3		X	X				X			X	X	X	X								X				X	X	X
58																			X	X							
59	X				X							X							X	X	X						
60																			X	X	X						
61																			X	X	X						
62																			X	X	X						
63.1																			X	X	X						
63.2																			X	X	X						

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8 (ต่อ)

กรอบที่ \ กบที่	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	จำนวนค่าคอมที่ถูกต้อง
49.3					X															95
49.4									X											97
50																				97
51																				96
52																				96
53.1																				99
53.2																				99
53.3																				97
54.1																				95
54.2					X			X	X		X									86
54.3																				97
56.1								X	X	X										79
56.2	X		X	X			X	X	X			X					X			60
56.3			X	X																75
58																				94
59			X					X				X			X		X			87
60																				94
61													X							95
62																				95
63.1																				96
63.2																				97
ผลรวมของจำนวนค่าคอมที่ถูกต้อง																			9370	
ค่าเฉลี่ยของจำนวนค่าคอมที่ถูกต้องที่เกิดขึ้นร้อยละ																			94.00	

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง ค่าคอมที่ผิด

ประวัติผู้เขียน

นางจำเนียร รมโพธิ์ เกิดวันที่ 26 กันยายน 2477 สำเร็จปริญญา
วิทยาศาสตรบัณฑิต และปริญญาครุศาสตรบัณฑิต จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา
2506 และ 2502 ตามลำดับ

ปัจจุบันรับราชการ เป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 7 และเป็นนายทะเบียน
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย